G-10

# A *Beracha* on the *Mitzva* to Write a *Sefer Torah*

Q Why is there no *beracha* on the writing of a *sefer Torah*?

### 1. רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ז הל' א

מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו, שנאמר: "ועתה כתבו לכם את השירה" – כלומר: כתבו לכם תורה, שיש בה שירה זו – לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות. ואף על פי שהניחו לו אבותיו ספר תורה, מצוה לכתוב משלו; ואם כתבו בידו, הרי הוא כאילו קבלה מהר סיני, ואם אינו יודע לכתוב, אחרים כותבין לו. וכל המגיה ספר תורה, ואפילו אות אחת, הרי הוא כאילו כתבו כולו.

### 2. הלכות קטנות לרא"ש, הלכות ספר תורה סי' א

ואומר אני, דודאי מצוה גדולה היא לכתוב ספר תורה, וגם אין למוכרו אלא ללמוד תורה ולישא אשה ... וזהו בדורות הראשונים שהיו כותבים ספר תורה ולומדים בו. אבל האידנא שכותבין ספר תורה ומניחין אותו בבתי כנסיות לקרות בו ברבים, מצות עשה היא על כל איש מישראל אשר ידו משגת לכתוב חומשי התורה ומשנה וגמרא ופירושים, להגות בהן הוא ובניו. כי מצות כתיבת התורה היא ללמוד בה, כדכתיב: "ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם". ועל ידי הגמרא והפירושים ידע פירוש המצות והדינים על בוריים. לכן הם הספרים שאדם מצווה לכתבם, וגם לא למכרם אם לא ללמוד תורה ולישא אשה:

### 3. גמרא, מנחות דף מב עמ' ב

... לעשות תפילין לא מברך! אלא לאו היינו טעמא, כל מצוה דעשייתה גמר מצוה, כגון מילה, אף על גב דכשירה בעובד כוכבים – בישראל צריך לברך, וכל מצוה דעשייתה לאו גמר מצוה, כגון תפילין, אף על גב דפסולות בעובד כוכבים – בישראל אינו צריך לברך

### 4. שו"ת מהר"י בי רב סימן סב

כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות ברכות פרק י"א, וזה לשונו: ... וכל מצוה שיש אחר עשייתה צווי אחר, אינו מברך אלא בשעה שעושה הצווי האחרון. כיצד? העושה סוכה או לולב או שופר או ציצית או תפילין או מזוזה אינו מברך בשעת עשיה לעשות סוכה או לולב או שופר או ציצית, לכתוב תפילין או לכתוב מזוזה, מפני שיש אחר עשייתן צווי אחר. ואימתי מברך? בשעה שישב בסוכה או ... ומדבריו ז"ל למדנו שאין צריך לברך על כתיבת הספר תורה ... ואם תאמר שאני ספר תורה שכתיבתו היא מצוה בפני עצמה, והיא גמר המצוה, שהרי הרמב"ם ז"ל מנאה במנין התרי"ג ... ונראה שמצות כתיבה לחוד ומצות הלמוד לחוד, ובכתיבת הספר תורה מקיים המצוה וצריך לברך על קיומה אפילו שאינו קורא בו, זה אי אפשר, דנהי דמצות הכתיבה היא מוטלת על האדם ... אבל עם כל זה כתיבה זאת שמוטלת על האדם היא לקרות בו, שהרי הרא"ש ז"ל כתב .... "אבל מצות כתיבת התורה היא ללמוד בה, כדכתיב: ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם וכו' " ... ואל יעלה על דעתינו שהרא"ש ז"ל ... סובר כי הם מצוה אחת כי פשיטא שאינם מצוה אחת ... ומה שבא הרא"ש ז"ל ללמדנו הוא שאל יעלה על דעתינו שכתיבת הספר תורה כדינו לקיום המצוה אפילו שאינו קורא בו, אלא שצריך שיקרא בו, כי עיקר מצות כתיבת התורה היא ללמוד בה, ואם כן אין לברך בשעת כתיבת הספר תורה כמו שאין צריך לברך בשעת כתיבת התפילין והמזוזה.

עוד צריך לומר טעם אחר, שאין צריך לברך ברכה בפני עצמה על כתיבת הספר תורה ולא על כתיבת תפילין ומזוזה והוא עם מה שכתב מורנו הרב דוד אבודרהם ... וזה לשונו: "ואם השכים קודם התפילה לכתוב בדברי תורה, חייב לברך ברכת התורה כמו ללמוד, רק שלא יהא כותב בדברי הרשות"– עד כאן ... ואם כן אפילו שנומר שצריך לברך על כתיבת הספר תורה, פשיטא שאין צריך לברך ברכה בפני עצמה כמו שרצה הכם אחד לומר, שצריך לברך "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לכתוב הספר תורה", שהרי אם עומד באשמורת לכתוב צריך לברך, ואם בתוך היום הוא רוצה לכתוב, כבר הוא נפטר בברכות התורה שברך בשחר, ואין צריך לברך ברכה במקום שאינה צריכה.

### 5. שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סי' נב

... אילו היו חז"ל בקיאין בחסרות ויתירות, היו מתקנים ברכה לספר תורה, אבל יען שהם עצמם לא היו בקיאין, כמבואר בקידושין ל' ע"א, דאפילו בפסוקי לא בקיאין, ועוד איכא כמה פעמים דהמסורה פליג אהש"ס וכותבים כהמסורות, ולהש"ס פסול הספר תורה, ותימא איכא במסכת נדה ל"ג ע"א ובתוספות ד"ה והנושא כתיב חסר וי"ו יעויין שם, דלדינא קיימא לן כהש"ס, ולענין כתיבת ספר תורה כתבינן מלא בוי"ו ... אם כן ממילא אי אפשר לברך בשום אופן